# Koželuh (kód: 32-024-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu
**Skupina oborů:** Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (kód: 32)
**Týká se povolání:** Koželuh
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Orientace v normách a technických podkladech v koželužské výrobě | 3 |
| Volba postupu práce, materiálů a technologických podmínek v koželužské výrobě | 3 |
| Obsluha koželužských strojů a zařízení | 3 |
| Seřizování, ošetřování a údržba koželužských strojů a zařízení | 3 |
| Výroba a opracování holiny v koželužské výrobě | 3 |
| Činění kožešin a usní včetně přípravy roztoků | 3 |
| Úprava a zpracování usní a kožešin po činění | 3 |
| Vstupní, výstupní a mezioperační kontrola surovin, materiálů, polotovarů a výrobků v kožedělné výrobě | 3 |
| Posuzování kvality usní a kožešin | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 26.04.2016 do: 06.12.2020

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Orientace v normách a technických podkladech v koželužské výrobě

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Pracovat se základní technickou dokumentací, provést rozbor předložené dokumentace ve vztahu ke konkrétnímu výrobku | Praktické předvedení |
| b) Určit druhy strojů a zařízení podle technické dokumentace, potřebných ke zhotovení předložené usně a kožešiny, zdůvodnit použití konkrétního technického vybavení | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Určit polotovary a materiály na základě technické dokumentace, potřebné ke zhotovení konkrétního výrobku | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Volba postupu práce, materiálů a technologických podmínek v koželužské výrobě

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Stanovit pracovní postup při dodržení zásad BOZP u vytypované pracovní operace koželužského procesu a vyhodnotit jeho správnost | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Stanovit suroviny a materiál potřebný ke zhotovení předloženého vzorku usně a kožešiny, zhodnotit vlastnosti z hlediska kvality a zdůvodnit jejich použití | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Vymezit technické podmínky pro vytypovanou pracovní operaci koželužského výrobního procesu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Popsat ekologické zpracování koželužského odpadu | Písemné ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Obsluha koželužských strojů a zařízení

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat předepsané ochranné pomůcky a zdůvodnit nutnost jejich použití | Ústní ověření |
| b) Provést fyzickou kontrolu funkčnosti vytypovaného koželužského stroje, připravit jej pro pracovní operaci, nastavit potřebné parametry a uvést stroj do chodu s ohledem na předpisy BOZP | Praktické předvedení |
| c) Určit kritická místa vytypovaných koželužských strojů z hlediska bezpečnosti práce | Praktické předvedení |
| d) Popsat složení vytypovaného koželužského stroje a prokázat znalost obsluhy strojů a zařízení potřebných pro konečnou úpravu usní nebo kožešin | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Seřizování, ošetřování a údržba koželužských strojů a zařízení

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Provést seřízení vytypovaného stroje pro koželužskou výrobu včetně nastavení daných parametrů a dodržení zásad BOZP | Praktické předvedení |
| b) Provést čištění, mazání a základní údržbu vybraného koželužského stroje s ohledem na dodržování zásad BOZP, zdůvodnit nutnost pravidelné údržby | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

## Výroba a opracování holiny v koželužské výrobě

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Stanovit technologický postup výroby holiny a zdůvodnit nutnost vykonání jednotlivých pracovních operací | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Popsat pracovní postup u jednotlivých operací používaných při výrobě a opracování holiny | Písemné ověření |
| c) Vykonat zadanou pracovní operaci pro výrobu a opracování holiny v souladu s technologií výroby a za dodržení zásad BOZP | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Činění kožešin a usní včetně přípravy roztoků

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat pracovní postup při činění, rozlišit jednotlivé druhy činění a vysvětlit použití usní a kožešin vyčiněných těmito způsoby | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Vyjmenovat a rozdělit činicí látky pro technologické způsoby chromočinění a třísločinění, popsat přípravu činicích roztoků | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Zdůvodnit použití potřebných polotovarů a chemikálií pro činění s ohledem na ekologické zpracování | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Vykonat pracovní operaci činění výrobním způsobem chromočinění s ohledem na ekologické zpracování | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Úprava a zpracování usní a kožešin po činění

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat jednotlivé úpravy a zpracování usní a kožešin a navrhnout způsob konečné úpravy pro konkrétní materiál | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Rozeznat a popsat konkrétní způsob úpravy předloženého vzorku | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat postup u pracovní operace napínání, stanovit účel práce a předvést tuto operaci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Vysvětlit rozdíl mezi materiály upravovanými broušením líce a broušením rubu, rozeznat tyto způsoby úpravy na předložených vzorcích | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Popsat pracovní postup a předvést pracovní operaci sušení | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Vstupní, výstupní a mezioperační kontrola surovin, materiálů, polotovarů a výrobků v kožedělné výrobě

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Posoudit kvalitu surovin a polotovarů připravených ke zpracování, případné vady vyhodnotit, určit jejich vznik a stanovit způsob jejich zpracování včetně další využitelnosti | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Provést mezioperační kontrolu kvality u vlastní provedené pracovní operace, v případě zjištění nedostatků stanovit způsob odstranění a dle navržené technologie vadu odstranit | Praktické předvedení |
| c) Posoudit kvalitu hotového výrobku, vyhodnotit případné nedostatky, stanovit jeho využitelnost | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Posuzování kvality usní a kožešin

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Určit a pojmenovat předložené vzorky usňových a kožešinových materiálů, popsat jejich vlastnosti z hlediska kvality provedení | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Posoudit kvalitu vyrobených usní a kožešin podle daných parametrů z hlediska zpracování a konečné povrchové úpravy včetně bodového ohodnocení kvality usně | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=37&kod_sm1=30).

Ověřováním kritérií hodnocení pro jednotlivé kompetence je třeba získat celkový přehled o způsobilosti uchazeče vykonávat povolání v určitém úseku koželužské výroby. Autorizovaná osoba určí druh výrobku a jeho parametry, ke kterému se budou vztahovat zadané úkoly, a to podle zaměření konkrétní kožedělné výroby a místa konání zkoušky.
Autorizovaná osoba určí před zkouškou u kompetencí Činění usní a kožešin včetně přípravy roztoků; Úprava a zpracování usní a kožešin po činění; Posuzování kvality usní a kožešin**,** zda bude kompetence zaměřena na kožešinový nebo usňový materiál.
U odborné kompetence Posuzování kvality usní a kožešin, kritérium a), autorizovaná osoba zadá počet vzorků (v minimálním počtu 5 - maximálně 10 vzorků) podle zaměření konkrétní kožedělné výroby a místa konání zkoušky. Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkolů a ke kvalitě provedení.

### Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru chemik + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru zpracování usní, plastů a pryže nebo aplikovaná chemie nebo chemik operátor a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na kožedělnou technologii a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
d) Profesní kvalifikace 32-024-H Koželuh + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Místnost pro provedení ústní části zkoušky vybavená PC s instalovaným kancelářským SW a tiskárnou, papír, tužky, tabule
- Dílna připojená k energetickým zdrojům, vybavená koželužskou technikou a technologií a to v souladu s ekologickým provozem
- Výkresová dokumentace
- Výrobní dokumentace (technická a technologická dokumentace)
- Stroje a zařízení potřebné k výrobě holiny, činění a úpravě usní a kožešin
- Vzorky kožešin, usňových vrchových a podšívkových materiálů s různými povrchovými úpravami (v minimálním počtu 5 - maximálně 10 vzorků)
- Vzorky exotických usní
- Vzorky činicích látek
- Vzorky kožešin a usní s vadami vzniklými za života zvířete nebo během skladování suroviny
- Vzorky kožešin a usní s vadami vzniklými během technologického procesu výroby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 40 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Střední škola obchodně technická, s. r. o., Zlín
Opravna obuvi a kožené galanterie Trnava